

درخشش بین‌المللی پژوهشگاه دانش‌های بنیادی

نام قبلی: دفتر مخصوص فرح
نام فعلی: پژوهشگاه دانش‌های بنیادی
منطقه: یک
نشانی: خیابان نیاوران

فرح پهلوی مرادوات و اقدامات اداری مراکزی را که زیر نظرش فعالیت می‌کردند در کاخ نیاوران انجام می‌داد و این مکان به نوعی دفتر مخصوص او به شمار می‌رفت. پس از انقلاب اسلامی، پژوهشگاه دانش‌های بنیادی، مؤسسه‌ای وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، در سال ۱۳۶۸ با نام «مرکز تحقیقات فیزیکی نظری و

ریاضیات» در این محل تأسیس شد و هدف اولیه آن پیشبرد پژوهش و نوآوری در این دو رشته و ضمناً فراهم آوردن الگویی بود که به ترویج و اعتلای فرهنگ پژوهش در کشور کمک کند. مرکز، فعالیت خود را با ۳ هسته تحقیقاتی در فیزیک نظری و ۳ هسته تحقیقاتی در ریاضیات و با امکاناتی اندک آغاز کرد، ولی به تدریج با توسعه امکانات و جذب دانشورانی از رشته‌های دیگر، فعالیت آن به حیطه‌های دیگری گسترش یافت و در سال ۱۳۷۶ نام آن به «پژوهشگاه دانش‌های بنیادی» تغییر کرد. این پژوهشگاه در حال حاضر با ۹ پژوهشکده در زمینه‌های گوناگون علوم بنیادی و برخورداری از زیرساخت‌ها و امکانات لازم (شبکه الکترونیکی، کامپیوتر، آزمایشگاه‌ها و کتابخانه مجهز و روزآمد) که دائم هم‌رو به توسعه است، حضور فعالی در جریان پژوهشی کشور در این دانش‌ها دارد. در نگاه کلی به تجربه چند دهه فعالیت پژوهشگاه، سه ویژگی بارز در این تجربه مشهود است: اول، کمیت و کیفیت تحقیقات انجام‌شده در این نهاد، یعنی کثرت مقاله‌های پژوهشی چاپ‌شده آن در مجله‌های علمی معتبر و تعداد استنادها به آنها؛ دوم، نوعی مدیریت پویا در حوزه پژوهش که می‌تواند الگویی برای مؤسسات تحقیقاتی باشد یعنی مدیریتی براساس «محوریت محقق»، «استقلال مدیریتی واحدهای پژوهشی» و «انعطاف‌پذیری در تأسیس و انحلال آنها»؛ سوم، نگرش «ملی» پژوهشگاه که تقویت جریان کلی پژوهش در کشور را مدنظر داشته است. همکاری با مراکز پژوهشی دیگر و دانشگاه‌ها به صورت‌های مختلف و ارائه انواع تسهیلات به پژوهشگران آنها همواره جزوی از روال کار پژوهشگاه بوده است. ابتکار پژوهشگاه در ایجاد شبکه ارتباطی الکترونیکی (به نام شبکه علمی-تحقیقاتی ایران یا ایران‌نت) در سال ۱۳۷۱ که به تدریج و برای نخستین بار مراکز علمی-تحقیقی و دانشگاه‌های ایران را به یکدیگر و به جهان علم در خارج مربوط ساخت و اهتمام پژوهشگاه به اجرای طرح‌های ملی، مانند رصدخانه ملی ایران و شتابگر ملی، از جلوه‌ها و ثمرات این نگرش ملی است.

تغییر سرنوشت کارخانه بدنام

برای جوان‌های هیبتی محله نواب اناری سخت بود که بگویند محله‌شان میزبان یکی از معروف‌ترین کارخانه‌های آبخوسازی تهران است. کارخانه آبخوسازی «شمس» در کوچه خواجهی سال ۱۳۱۰ توسط فردی به نام شمس در محله‌شان ساخته شد و طولی نکشید که به یکی از منفورترین اماکن این محله میان اهالی تبدیل شد. علیرضا زمانی، تهران‌شناس، می‌گوید: «وقتی کارخانه آبخوسازی در محله نواب اناری ساخته شد همان روزها علما و اهالی متدین محله با ساخت و ادامه کار این کارخانه مخالف بودند اما مخالفت آنها به این دلیل که کارخانه در محدوده خارج از شهر ساخته شده به جایی نرسید. حتی با وجود این مخالفت‌ها، شمس کارخانه صابون‌پزی مجاور کارخانه‌اش را

هم خرید و کارخانه آبخوسازی‌اش را گسترش داد.» برای اهالی محله نواب اناری روز دهم بهمن ۱۳۵۷ روزی خاص است. جوانان انقلابی و متدین محله در روزهای منتهی به انقلاب سراغ کارخانه آبخوسازی رفتند، ساختمان را به آتش کشیدند و شیشه‌های آبجوراشکستند. کارخانه شمس، همان ساختمانی که روزی یکی از اماکن منفور محله بود از سال ۱۳۷۹ به فرهنگسرا تغییر کاربری داد. به عبارت دیگر، مرکزی که روزگاری باعث بدنام‌شدن محله بود اکنون به پاتوق اهالی

فرهنگ‌دوست محله و ارائه خدمات متنوع فرهنگی، آموزشی و تفریحی به کودکان، نوجوانان و جوانان محله سلامت تبدیل شده است. این مرکز هم‌زمان با پیروزی انقلاب اسلامی با عنوان مرکز مطالعات تاریخی تهران شروع به کار کرد و سال ۱۳۷۶ به مرکز تهران‌شناسی تغییر نام داد و از سال ۱۳۷۹ تا امروز نیز با عنوان فرهنگسرای انقلاب پذیرای علاقه‌مندان به فعالیت‌های فرهنگی است.

نام قبلی: کارخانه آبخوسازی شمس
نام فعلی: فرهنگسرای انقلاب
منطقه: ۱۱
نشانی: بزرگراه نواب، خیابان کمیل

پایان خوشی قصه سالخوردگی

کشتارگاه نازی‌آباد یا همان سالخوردگی تهران در زمین وسیعی در محدوده اراضی نازی‌آباد ساخته شد. مرحوم حجت بلاغی، نویسنده کتاب تاریخ تهران، درباره آن نوشته: «کشتارگاه نازی‌آباد کشتارگاهی بود که در آن روزانه بیش از ۸۰۰ گوسفند و ۸۰۰ گاو کشته می‌شد. جریان آب آغشته به خون و بوی متعفن حاصل از آن، زندگی را برای نازی‌آبادی‌ها سخت کرده بود. در کنار آن هم کاروانسراهای زیادی وجود داشت که آغل گاو و گوسفند داشتند و داد اهالی را درآورده بود.»

سال ۱۳۷۰ در دسر چندین و چندساله اهالی نازی‌آباد با ساخته‌شدن نخستین فرهنگسرای پایتخت در محل سابق این سالخوردگی تحولی بزرگ را در این محله ایجاد کرد. فرهنگسرای بهمین به‌عنوان نخستین فرهنگسرای تهران که به مادر فرهنگسراها شهره است به‌جای کشتارگاه سابق قد علم کرد. اهالی که سال‌ها با درس‌های این همسایگی نامبارک دست‌وپنجه نرم کرده بودند حالا این امکان را داشتند تا در یک مرکز فرهنگی با انواع امکانات فرهنگی و اجتماعی لحظات متفاوت و دلنشینی را بگذرانند. مسلماً ساخت فرهنگسرا به‌جای کشتارگاه بهترین انتخاب بود تا شهروندان خاطرات روزهای سخت فعالیت سالخوردگی را فراموش کنند. فرهنگسرای بهمین، خاستگاه رشد بسیاری از هنرمندان و چهره‌های فرهنگی و هنری کشور، همچنان سخاوتمندانه میزبان دوستداران فرهنگ و هنر است.

نام قبلی: کشتارگاه تهران
نام فعلی: فرهنگسرای بهمین
منطقه: ۱۶
نشانی: راه آهن، میدان بهمین

